

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Hvad vil ministeren gøre for at understøtte en opgradering af de danske spildevandsrensningsanlæg, så de kan rense for medicinrester og miljøfremmede stoffer?

Vil ministeren stramme kravene til udledningen af miljøfremmede stoffer?

Der henvises til henvendelse fra KIMO og Slagelse Kommune af 18. januar 2022 og foretræde den 2. marts 2022, jf. MOF alm. del – bilag 356.

Svar

Tusind tak for jeres samrådsspørgsmål. Det er dejligt, at der er så meget opmærksomhed på vandmiljøet - både i udvalget og i kommunerne.

Vores vandmiljø ligger også mig meget på sinde. Vi danskere skal kunne fiske og bade i vores vandmiljø uden at skulle tænke på, om der er miljøfarlige stoffer i vandet.

Derfor er det også vigtigt, at vi har den bedst mulige spildevandsrensning i Danmark. Stort set alt spildevand bliver i Danmark i dag ledt gennem renselanlæg, før det udledes til vandmiljøet.

Vi har igennem årtier primært fokuseret på rensning af de største presfaktorer for vores vandmiljø, nemlig organisk materiale og næringsstoffer som kvælstof og fosfor.

Denne forbedrede rensning har vist sig også at have positive effekter i forhold til miljøfarlige stoffer. Rigtig mange stoffer bliver tilbageholdt af vores rensesanlæg i dag.

Den seneste tid har med al tydelighed vist, at det ikke kun er næringsstoffer og kvælstof, vi skal koncentrere os om, når vi kigger på vandmiljøets tilstand. Der er flere eksempler på, at vi finder andre slags og meget betydelige påvirkninger af menneskelig aktivitet i vandmiljøet, senest aktualiseret med fundet af PFOS i høje koncentrationer flere steder i landet.

Danmark har længe overhørt en berettiget kritik af, at Danmark ikke ved nok om den kemiske tilstand. Kritikken går tilbage til landerapporten fra 2012 om den første vandområdeplan, og den blev gentaget af EU-Kommissionen i februar 2019. Kommissionen kritiserer, at mange danske vandområder og særligt vandløbsvandområder er i ”ukendt kemisk tilstand”. Dvs., at der mangler viden til at kunne vurdere, om miljøfarlige stoffer udgør et miljøproblem for vandområderne. Det er en kritik, der ikke tidligere er handlet på.

Med det udkast til vandområdeplan, der er i høring lige nu, er fremlagt et udviklingsspor for miljøfarlige stoffer. Udviklingssporet sætter gang i udviklingsinitiativer, der hvor der mangler nødvendig viden om fx tilstand, kilder og virkemidler.

Udviklingsinitiativerne er markante for miljøfarlige stoffer, fordi der her mangler viden for at kunne beslutte den rette omkostningseffektive indsats for at nå i mål. Samtidig er der en regulering i dag, der skal sørge for, at miljøkvalitetskravene i vandmiljøet overholdes, når kommunerne giver udledningstilladelser. Der er planlagt et genbesøg af vandområdeplanerne i 2023/2024. Her vil der kunne handles på baggrund af de udviklingsinitiativer, der nu sættes i værk.

Ad opgradering

I forhold til at understøtte en opgradering af de danske spildevandsrensningsanlæg, så de kan rense for medicinrester og andre miljøfremmede stoffer, har jeg igangsat en række aktiviteter, der kan understøtte kommunernes arbejde med at stille relevante vilkår om rensning af miljøfarlige stoffer, de steder hvor det er nødvendigt af lokale grunde.

I december præsenterede ministeriet en ny samlet strategi for at begrænse udledningen af miljøfarlige stoffer. En række faglige projekter skal give mere og bedre viden om hvor miljøfarlige stoffer kommer fra, og hvordan stofferne påvirker vandmiljøet.

Som en del af strategien igangsatte jeg et partnerskab for miljøfarlige stoffer i vandmiljøet. I partnerskabet vil ministeriet drøfte med interessenterne på vandområdet, hvordan vi bedst muligt sikrer vores vandmiljø mod tilførsel af miljøfarlige stoffer.

For at handle klogt skal vi først og fremmest have mere viden. Vi ved i dag alt for lidt om kemiske stoffers påvirkning af tilstanden i vandmiljøet og hvor de miljøfarlige stoffer kommer fra.

Herudover har jeg bedt Miljøstyrelsen afdække tilstanden for miljøfarlige stoffer i vandmiljøet samt få mere viden om, hvilke stoffer der kommer fra virksomhederne med henblik på at sikre bedre vejledning til kommunerne.

Derudover arbejder vi stadig på at få reguleret brugen af de stoffer, der ender i vores vandmiljø gennem almindeligt spildevand, fx fra husholdningerne. For vi skal selvfølgelig ikke bruge stoffer som PFAS i vores hjem og på vores arbejdspladser, hvis de ender som uforgængelige miljøfarlige stoffer i vores vandmiljø.

Det bedste er nu en gang at begrænse udledningerne ved kilden.

Medicinrester

På baggrund af kommunernes arbejde med udlednings- og tilslutningstilladelser til de nye supersygehuse, har der været fokus på medicinrester i de seneste år.

Arbejdet viser, at det er meget komplekst at regulere udledning af medicinrester, da langt de fleste medicinrester i dag udskilles ude i hjemmene og

dermed kommer ned til renseanlæggene med det almindelige husholdningsspildevand.

Denne udvikling medfører, at man kan stille spørgsmålet om man skal rense ved kilden, det vil sige hospitalet, eller man skal tillade, at hospitalets spildevand sendes ned til renseanlægget, og der dér stilles krav om, at hele spildevandsstrømmen renses centralt.

Kommunerne arbejder lige nu med problemstillingen. Miljøstyrelsen har været i dialog med kommunerne og på den baggrund udgivet en vejledning. Den viser, at det er afhængigt af lokale forhold, om rensning ved kilden eller central rensning samlet set er mest omkostningseffektivt og bedst for miljøet.

Problemet med medicinrester er, at vi ved for lidt om mængde og effekt i miljøet. Det er oftest svært at måle medicinresterne i spildevandet.

Miljøstyrelsen har støttet og fulgt de projekter, der gennem MUDP er sat i værk på området de seneste år. Samtidig undersøger vi potentialet i en styrket informationsindsats for borgerne i brugen og håndteringen af lægemidler for at begrænse udledninger.

Ministeriet har kigget på reguleringen i de lande og regioner, der har indført krav på området, nemlig Schweiz og regioner i Sydtykland. De savner også

viden om miljøeffekten af de enkelte stoffer, så derfor arbejder de med generelle krav om reduktioner til nogle samlede stofgrupper. Dette giver mening, hvor der er store spildevandsstrømme og mange til at betale for rensningen.

Vi vil vende deres erfaringer med partnerskabet for miljøfarlige stoffer.

Opsummerende ift. spørgsmål om opgradering
Vi skal selvfølgelig kun have vilkår de steder, hvor det er nødvendigt. Ekstra rensning af spildevandet er ikke gratis.

Vores foreløbige undersøgelser viser, at det vil koste en almindelig familie i de større byer omkring et par hundrede kr. om året at rense bedre for medicinrester. I de mindre byer med mindre rensningsanlæg vil denne udgift blive betydeligt højere, da der vil være færre til at betale udgifterne.

Slagelse kommune har på baggrund af pilotprojekter beregnet, at den samlede pris for rensning af alt spildevand i Danmark for medicinrester vil være godt 30 mia. kr. Det er et tal med store usikkerheder, men det bedste bud vi har. Det svarer til gennemsnitligt 500 kr. om året for en husstand.

Den økonomiske regulering af vandselskaberne er indrettet sådan, at hvis en kommune vurderer, at det er nødvendigt at rense for miljøfarlige stoffer, og

derfor stiller krav om det, så kan spildevandsselskabet opkræve de penge, der er nødvendige for at gennemføre rensningen.

I partnerskabet om miljøfarlige stoffer vil vi drøfte, hvad der kan gøres for at regulere medicinrester og andre miljøfarlige stoffer bedre i Danmark. Disse drøftelser vil bygge på andre landes erfaringer med respekt for, at ikke alle løsninger umiddelbart kan overføres til danske forhold.

Vi skal også understøtte ny teknologi. Miljøfarlige stoffer er et prioriteret område i MUDP-ordningen.

For at sætte yderligere skub i teknologiudviklingen inviterer vi virksomheder, rådgiver og teknologileverandører med i et innovationspartnerskab, som skal være med til at udvikle løsninger, der effektivt begrænser forurening med miljøfarlige stoffer.

Ad strammere krav til udledning

Ift. andet spørgsmål, så ved vi allerede i dag, at en del af stofferne i vandmiljøet kommer fra renseanlæggenes udledninger. Der er regler, som regulerer det.

Kommunerne skal, når de giver spildevandsselskaberne udledningstilladelser, sikre sig, at der ikke udledes stoffer, der kan skade vores vandmiljø.

Der er nationalt og gennem EU fastsat miljøkvalitetskrav for en lang række stoffer.

Spildevandsselskabernes udledningstilladelser skal have vilkår der medfører, at udledningerne ikke fører til, at miljøkvalitetskravene bliver overskredet i vandmiljøet.

Hidtil har Miljøstyrelsens generelle overvågning af spildevandsselskabernes udledninger peget på, at der ikke var problemer med miljøfarlige stoffer, når der blev udledt almindeligt husholdningsspildevand.

Der er derfor primært stillet vilkår i udledningstilladelserne de steder, hvor der har været særlige forhold, der begrundede det – mange kobbertage, særlig industri eller en jordforurening.

De nyeste overvågningsresultater fra Miljøstyrelsen peger dog på, at der nogle steder kan være problemer i forhold til udledning af miljøfarlige stoffer gennem almindeligt husholdningsspildevand.

Derfor arbejder Miljøstyrelsen på at opdatere deres vejledning af kommunerne, ligesom styrelsen er i gang med et større arbejde med at forberede grundlaget for at opdatere og fastsætte nye miljøkvalitetskrav for en række stoffer.

Da nye krav kan have betydning for vilkår i udledningstilladelser, ser ministeriet også på de erhvervsøkonomiske konsekvenser, som fastsættelse af nye miljøkvalitetskrav måtte have.

Nye krav vil gøre det muligt at vurdere, om stoffer findes i skadelige mængder i miljøet. Det er vigtigt for at kunne tilrettelægge relevante indsatser.

Afslutning

Endnu en gang. Tak for spørgsmålene. Det her er et vigtigt område, som jeg ser frem til at diskutere med jer de kommende år. Vi er ikke i mål – desværre.

Men jeg har stor tiltro til de initiativer, der sættes i værk under strategien for miljøfarlige stoffer, og at der vil komme noget godt ud af det partnerskab, som bistår med at overveje og kvalificere løsninger på problemstillingerne.